

Protokoll 8/2021

fört vid Östermalms Stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 23 september 2021 kl. 18:00-19:00,

Ledamöter

Andrea Hedin (M) Ordförande
Birgit Marklund Beijer (S) Vice ordförande
Henrik Lundquist (M)
Vivianne Gunnarsson (MP)
Rudolf Sjöstrand (S)
Berit Nyberg (S)
Jaime Barrios (V)
Göran Ek (SD)
Magnus Granat (M)
Christina Huss (M) ersätter Annika Elmlund (M)
Caroline Blomberg (C)
Joakim Rönnbäck (L) ersätter Christina Schönberg Messick (L)

Ersättare

Amelie Langby (M)
Henrika Skott (M)
Robert Steffens (C)
Maria Stenson (KD)
Fredrik Boeke (S)
Sanna Eliasson (S)
Emil Bustos (S)
Stephanie Branzell (V)
Maria Av Solstråle Sténson (KD)
Anders Lindman (SD)

Övriga närvarande

Marion Sundqvist
Kerstin Andersson Stadsdelsdirektör
Sarah Johansson Nämndsekreterare
Carolina Bjurling Tjänsteman
Ulrika Josephson Westberg Tjänsteman
Roger Mellroth Tjänsteman
Jan Rönnberg Tjänsteman
Jens Vesterlund Tjänsteman
Marianne Wikander Tjänsteman
Havva Ilhan Tjänsteman
Helena Nässlund Tjänsteman

Justerare

Datum för justering

Paragraf §10

Sekreterare Sarah Johansson

§ 10**Remiss av Revidering av
förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av
privata utförare till stadens valfrihetssystem för
hemtjänsten**

ÖST 2021/510

Beslut

Östermalms stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Östermalms stadsdelsnämnd har fått ärende om reviderat förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare av hemtjänst på remiss för yttrande till kommunstyrelsen senast 12 oktober 2021.

Förslaget beslutades i äldrenämnden 15 juni. Revideringar har gjorts utifrån erfarenheter av coronapandemin och berör framförallt kontinuitet, arbetsledning, personalens kompetens, arbetsmiljö och miljö.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget i sin helhet. De skärpta kraven på andel utbildad personal är bra och nödvändiga, men förvaltningen vill betona att det redan idag är svårt att rekrytera utbildade undersköterskor och vårdbiträden och att det därför kan bli svårt att få höjningen till stånd inom den tidsperiod som anges. Förvaltningen bedömer också att om den föreslagna ökningen av andel undersköterskor ska ge önskad effekt så behöver också arbetet organiseras så att undersköterskor verkligen utför omvårdnadsarbete medan vårdbiträden mer är inriktade mot serviceinsatser. Det ställer i sin tur stora krav på uppföljning av avtalen.

Förvaltningen bedömer att det finns ett ökat behov av kompetens att bemöta enskilda med psykisk ohälsa och missbruk och efterfrågar därför en tydligare beskrivning av detta. Förvaltningens erfarenhet är att det inte alltid täcks av en undersköterskeutbildning.

Förvaltningen anser vidare att skrivningen om inom vilken tidsrymd utförare ska kunna ta emot nya ärenden bör harmoniera med Lag (2017:162) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, LUS, för att ge enskilda en hemgång med god kontinuitet. Förvaltningen välkomnar punkten som beskriver krav på fordon, men anser också att frågan är komplicerad och kan innebära en målkonflikt mellan höga krav av miljöskäl och ekonomiska konsekvenser som påverkar företagares möjlighet att vara utförare i stadens valfrihetssystem.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Andréa Hedin m.fl. (M), Joakim Rönnbäck (L), Vivianne Gunnarsson (MP) och Caroline Blomberg (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Under lång tid har normen för service och omvårdnad/vård av äldre varit att den i första hand ska utföras i hemmet. Även om den grönbå majoriteten arbetar aktivt för att de som är äldre och vill komma in på ett vård- och omsorgsboende ska få gör det, vill många bo kvar hemma. Detta har inneburit att allt fler med stora omvårdnadsbehov bor kvar i sitt eget hem. Detta ställer ökande krav på kompetens hos hemtjänsten. I remissen anges ett ökat krav på utbildning som utförare har till den 1 januari 2024 att klara. Kravet anges till att 80 % av personalen ska vara utbildad varav minst 50 % ska ha vårdbiträdesutbildning om lägst 800 gymnasiepoäng utifrån nationella yrkespaketet för vårdbiträden vård och omsorg, minst 30 % ska ha yrkesförberedande utbildning från vård och omsorgsprogrammet eller 1500 poäng utifrån nationella yrkespaketet för undersköterskor vård och omsorg eller motsvarande äldre utbildning.

Vi menar att kravet är lågt satt och att arbete med äldre måste värderas upp så att all personal har minst vårdbiträdesutbildning. Äldreomsorgens kvalitet måste förbättras om det ska vara möjligt att sköra äldre ska kunna tas om hand hemma. Det innebär också att personalens möjlighet att kommunicera måste förbättras. Vi välkomnar kravet att personalen ska behärska svenska i tal och skrift motsvarande svenska 1 eller svenska som andra språk 1 motsvarande 100 gymnasiepoäng. Detta bör vara ett krav från dag ett. Språkkompetensen behöver också kontinuerligt följas upp. Vi delar även förvaltningens synpunkt att personalen bör arbeta mer flexibelt så att undersköterskeutbildade i större utsträckning utför omvårdnad medan vårdbiträden utför andra uppgifter. Detta ställer dock ökade krav på arbetsledning, vilket bör framgå.

Instämmande av Maria Stenson (KD)

Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen har arbetat fram ett förslag till revidering av förfrågningsunderlag för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänst utifrån erfarenheter från Covid-19. Förvaltningen anger att den röda tråden för revideringen framförallt är kopplad till kontinuitet, arbetsledning, personalens kompetens, arbetsmiljö och miljö.

Fortsatt kommunalt ickeval

Vi anser att ickevalsalternativet ska fortsätta vara verksamhet i egen regi. Staden har testat ett antal varianter för den lilla gruppen som inte kan, vill eller orkar välja hemtjänstutförare i stadens LOV-system, med varierande resultat. Vi är övertygade om att det är enklast om kommunens hemtjänst har uppdraget och anser att den administrativa bördan då blir allra minst på stadsdelsförvaltningarna. Då kan biståndsbedömarna ägna tid åt annat än leta efter den närmaste utföraren. Är brukaren missnöjd så finns det möjlighet att byta till en annan utförare när kraft, ork och vilja finns.

Ökad informationsöverföring från arbetsledning en

En tillgänglig och närvarande arbetsledning är viktig för personalens arbetssituation och för kvaliteten i verksamheten. En brist som uppenbarats under det gångna året är just informationsöverföringen och det är positivt att förvaltningen nu skärper kraven.

Tydligare om Lex Sarah

Det har visat sig att det är vanligare att lex Sarah-anmäla inom kommunal verksamhet och det är viktigt att även de privata företagen tar sitt ansvar och ger personalen förutsättningar att i ett öppnare och tryggare klimat våga anmäla missförhållanden. Det är en lagstadgad skyldighet som staden måste säkerställa efterföljs i den skattefinansierade äldreomsorgen. Vidare är det positivt att skyldigheten att omedelbart informera beställande nämnd om inkommen lex Sarah-rapport definieras i förfrågningsunderlaget.

Kompetenskrav oavsett anställningsform

Vi är glada att den borgerliga majoriteten stöder våra krav på kompetenskrav oavsett anställningsform. Det är glädjande att detta nu förtydligas i förfrågningsunderlaget, men för att det ska ge verklig effekt och för att staden ska kunna följa utvecklingen anser vi att utförarna regelbundet ska redovisa kompetensen hos de anställda för äldrenämnden.

Anställningsformer för kvalitet och kompetens

Det är positivt den borgerliga majoriteten nu förstått vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare som kan erbjuda goda anställningsvillkor för sina anställda. Vi måste skapa förutsättningar för dem som redan arbetar inom vård och omsorg att vilja, orka och kunna arbeta kvar. Otrygga anställningar kommer varken leda till ett hållbart arbetsliv eller en högre kvalitet i utförandet av hemtjänsten för den enskilde. Inte heller kommer fler händer att lockas till att vilja arbeta med vård och omsorg.

Det är därför positivt att skrivningen om timavlönade som den borgerliga majoriteten vid den senaste revideringen av förfrågningsunderlaget strök nu är tillbaka. Likaså är det positivt att majoriteten nu skärper skrivningen om heltidsanställningar. Detta är något vi vill se uppföljningar på för att fortsätta arbetet för ett arbetsliv som håller.

Samverkan och informationsöverföring

Granskningen av stadens revisorer har visat på väsentliga brister i samverkan mellan Region Stockholm och länets kommuner kring utskrivningsklara patienter från slutenvård och gör bedömningen att samverkan inte sker i den form som parterna kommit överens om men menar att ansvaret för detta dock inte primärt är stadens. Utsedd vårdkontakt, inom primärvården, ska kalla till SIP inom tre dagar efter underrättelser att patienten är utskrivningsklar. Statistik visar att så skett vid cirka 10 procent av genomförda utskrivningar. Det finns dock inget hinder för kommunen att kalla till SIP. Av förarbetena till LUS framgår samtidigt att om den fasta vårdkontakten inte fullföljer sitt kallelseansvar är kommunen inte förhindrad att på eget initiativ kalla till samordnad individuell planering.

Av någon anledning ändrade stadens politiska ledning i uppdragsbeskrivningen och förfrågningsunderlaget för hemtjänst när en SIP ska upprättas. Enligt lag ska en SIP upprättas när en är en enskild person, oavsett ålder, har behov av insatser från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, om det finns behov av det och om den enskilde samtycker. I underlagen ändrades detta till att en SIP kan upprättas. Det är bra att det nu ändras tillbaka, så att det är tydligt för alla utförare att en SIP alltid ska upprättas under ovanstående förutsättningar.

Lokal

Även denna förändring är i rätt riktning då ett mindre geografiskt område kommer att bidra till en bättre arbetssituation samt en högre personalkontinuitet.

Ekonomisk och finansiell ställning

En positiv förändring som kan bidra till att hålla oseriösa aktörer borta från stadens hemtjänst.

Ansvarig för den dagliga driften

Även detta är en positiv förändring som kommer att bidra till en högre kvalitet inom äldreomsorgen.

Handlingar i ärendet

- ÖST 2021/510-5 Svar på remiss av revidering av förfrågningsunderlag/kontraktsvillkor för upphandling av privata utförare till stadens valfrihetssystem för hemtjänsten
- ÖST 2021/510-1.1 Bilaga 1 Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande
- ÖST 2021/510-3 Bilaga 2 Reviderat förfrågningsunderlag
- ÖST 2021/510-4 Bilaga 3 Protokollsutdrag från äldrenämndens sammanträde § 11

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Andréa Marieanna Arlene, Ström	2021-09-28
BIRGIT, MARKLUND BEIJER	2021-09-28